

ELŻBIETA CZACHOROWSKA

WSPÓŁCZESNE PRÓBY KLASYFIKACJI CZASOWNIKÓW FRANCUSKICH

Olbryzmia większość czasowników francuskich należy według klasyfikacji tradycyjnej do I grupy koniugacyjnej. I tak np. na ok. 280 czasowników zaliczanych do podstawowych (*français fondamental*) do I grupy należy 196 czasowników, do II — 10, do III — 73, co w przybliżeniu można ująć w następującą proporcję:

$$I : II : III = 20 : 1 : 7.$$

Liczby te nie odzwierciedlają jednak proporcji użycia czasowników poszczególnych grup. Proporcje te można odczytać z listy opublikowanej w *L'élaboration du français fondamental, 1er degré*, a cytowanej przez Madeleine Csecsy w *Le verbe français*¹. Podaje ona częstotliwość występowania poszczególnych czasowników w korpusie mówionym służącym za bazę *français fondamental*. Pierwsze dwa miejsca zajmują czasowniki *être* i *avoir*, których nie należy jednak uwzględniać, ponieważ ich częste zastosowanie w funkcji czasowników posiłkowych zniekształciłoby rzeczywiste proporcje. Na dalszych 8 pozycjach znajdują się czasowniki III grupy (kolejno: *faire*, *aller*, *savoir*, *pouvoir*, *falloir*, *vouloir*, *venir*, *rendre*). Pierwszy czasownik I grupy, *arriver*, pojawia się dopiero na miejscu 9, natomiast pierwszy czasownik II grupy, *finir*, na miejscu 46. Dla pierwszych 25 czasowników tej listy liczby wskazujące częstotliwość ich pojawiania się w badanym korpusie wynoszą: 13 571 dla czasowników III grupy (bez *être* i *avoir*), zaś tylko 3179 dla czasowników I grupy. Dla pierwszych 50 czasowników natomiast liczby te wynoszą odpowiednio 14 500 i 6000.

Powyższe dane, podkreślając wysoką częstotliwość użycia czasowników zaliczanych tradycyjnie do III grupy koniugacyjnej, czyli do czasowników nieregularnych, wskazują tym samym na konieczność poświęcenia im szczególnej uwagi. Jednakże opanowanie paradygmatów koniugacyjnych tych czasowników sprawia poważne trudności użytkownikom języka francuskiego, w ich liczbie także tym, dla których

¹ *De la linguistique à la pédagogie. Le verbe français*, Paris 1968, Hachette-Larousse, coll. Le français dans le monde — B. E. L. C.

jest on językiem ojczystym. W *Analyse du français parlé*² Aurélien Sauvageot podaje liczne przykłady typowych błędów popełnianych w odmianie czasowników przez samych Francuzów. Trudności pojawiają się zresztą już przy niektórych czasownikach zaliczanych tradycyjnie do I grupy, czyli do czasowników regularnych, wykazujących jednak w odmianie pewne nieregularności związane ze zmianą samogłoski tematu. Przykłady takie, jak wymowa [nuzaʃtərjõ] — *nous achèterions*, [õʃtrasa] — *on jettera ça* lub odwrotnie [ãʒetã] — *en rejetant*, stanowią typowy błąd polegający na upraszczaniu wymowy tych czasowników przez sprowadzenie całego ich paradygmatu do wspólnego schematu. Podobnie czasownik *interpeller* bywa najczęściej wymawiany [èterpale], zamiast [èterpele], przez analogię do *appeler*. Ten ostatni błąd wydaje się jednak mniej oczywisty, ponieważ w słownikach spotkać można różne wersje wymowy czasownika *interpeller*. I tak np. *Dictionnaire du français contemporain*³ podaje właśnie wymowę [èterpale] uznaną przez autora za niepoprawną, w *Le Petit Robert* natomiast figuruje trzecia wersja [èterpele]⁴.

Trudności ulegają oczywiście spotęgowaniu przy przejściu do czasowników nieregularnych. Jednym z typowych błędów popełnianych w ich odmianie jest np. zastosowanie do czasowników III grupy o bezokoliczniku zakończonym na -ir paradygmatu koniugacyjnego czasowników II grupy o tej samej końcówce bezokolicznika, czego przykładem może być poniższe zdanie, cytowane przez Aurélien Sauvageot⁵:

Quelques instants plus tard, Nixon démentissait les propos de son ministre.

Jak stwierdza Jean Dubois w *Essai d'analyse distributionnelle du verbe*⁶, dla czasowników o bezokoliczniku zakończonym na -re i -oir w klasyfikacji tradycyjnej jest rzeczą niemal konieczną rozpatrywanie tyłu koniugacji, ile istnieje czasowników podstawowych (*verbes racines*). W stwierdzeniu tym jest być może trochę przesady, ponieważ np. paradygmat koniugacyjny *rendre* dostarcza wzoru odmiany dla 15 innych czasowników podstawowych (nie licząc ich licznych pochodnych), jest jednak prawdą, że *Le Nouveau Bescherelle* podaje dla czasowników nieregularnych aż 59 różnych schematów odmiany⁷.

Powyższe spostrzeżenia potwierdzają wagę prób takiego sklasyfikowania czasowników francuskich, które podkreślałoby dające się dostrzec w ich odmianie regularności i, opierając się na nich, sprowadzało ich paradygmaty koniugacyjne do jak najmniejszej liczby schematów. Próby takie podjęli m.in.: André Martinet w

² Paris 1968, Hachette.

³ Jean Dubois, René Lagane i in., *Dictionnaire du français contemporain*, Paris 1971, s. 642, Librairie Larousse.

⁴ Paul Robert, *Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, Paris 1972, s. 921, Société du Nouveau Littre.

⁵ Dz. cyt., s. 132.

⁶ „Le français moderne”, 34 (1966), n° 3, s. 185-209.

⁷ *Le Nouveau Bescherelle. L'art de conjuguer*, Paris 1966, s. 22-82, Hatier.

*Le français sans fard*⁸, Jean Dubois w *Grammaire structurale du français: le verbe*⁹ oraz Madeleine Csecsy w *Le verbe français*. Spośród wymienionych klasyfikacji na szczególną uwagę z punktu widzenia przydatności w nauczaniu języka francuskiego zasługuje propozycja Madeleine Csecsy. Zgodnie zresztą z zamiarem autorki ma ona pełnić przede wszystkim funkcję dydaktyczną i zaopatrzona jest w liczne wskazówki ułatwiające jej zastosowanie w praktyce. Odbiega ona zasadniczo od klasyfikacji tradycyjnej z dwóch względów. Po pierwsze, podstawowe kryterium podziału stanowi tu nie forma bezokolicznika, lecz formy tematu czasu teraźniejszego. Bezokolicznik znajduje w niej jednak również swoje miejsce; pojawia się on przy analizie czasu przyszłego, co stanowi z kolei jedną z istotnych różnic między tą klasyfikacją a wspomnianą propozycją Jeana Dubois, który zalicza bezokolicznik do form nominalnych i wyklucza go w związku z tym ze swoich rozważań. Po drugie opiera się ona przede wszystkim na języku mówionym, co jest zgodne z pierwotnym charakterem tego języka wobec języka pisanego, rozpatrując aspekt graficzny w drugiej kolejności.

Zasadnicza klasyfikacja czasowników zostaje zatem dokonana na podstawie form tematu czasu teraźniejszego. Następnie rozpatrywane są kolejno inne czasy z uwzględnieniem dla każdego z nich niezbędnych modyfikacji. W czasie przyszłym natomiast jako kryterium podziału zastosowana jest forma bezokolicznika.

I. CZAS TERAŹNIEJSZY TRYBU ORZEKAJĄCEGO (LE PRÉSENT DE L'INDICATIF)

W języku mówionym paradygmat koniugacyjny czasownika francuskiego w czasie teraźniejszym składa się z dwóch typów form:

A: zaimek osobowy + temat (1. poj. oraz 3 os. 1. m.)

B: zaimek osobowy + temat + sufiks (1 i 2 os. 1. m.).

W formach typu A czasownik występuje w postaci czystego tematu i jest pozbawiony sam w sobie wszelkich znaków osoby i liczby, w formach typu B natomiast składa się on z tematu i sufiksu, określającego osobę i liczbę. Zatem jedynie w dwóch wypadkach na sześć możliwych osoba i liczba są jednoznacznie określone przez sufiks dodany do tematu czasownika, w pozostałych czterech natomiast, jeżeli w grę nie wchodzi zmiana tematu, funkcję tę pełni element gramatyczny lub leksykalny (zaimek osobowy lub rzeczownik) stojący przed tematem, przy czym w 3 osobie zaimek określa jedynie osobę, natomiast określenie liczby jest już funkcją kontekstu. Nieokreśloność ta znika w wypadku czasowników zaczynających się na samogłoskę, dzięki pojawieniu się spółgłoski [z] stanowiącej rodzaj infiksu, która jest znakiem liczby mnogiej, nie dotyczy to jednak sytuacji, w

⁸ Paris 1969, PUF, coll. SUP.

⁹ Paris 1967, Larousse, coll. Langue et langage.

których przed tematem czasownika pojawiają się dodatkowe morfemy (np. w formie przeczącej). Prawdziwym znakiem osoby w języku mówionym jest więc nie sufiks (końcówka), lecz zaimek osobowy. Powyższa cecha stanowi specyfikę języka francuskiego.

Przyjmując za kryterium klasyfikacji formy tematu czasu teraźniejszego, można dokonać podziału czasowników francuskich na dwie podstawowe grupy: czasowniki o jednym i o dwóch tematach w czasie teraźniejszym.

1. Czasowniki o jednym temacie w czasie teraźniejszym trybu orzekającego.

Temat ten jest najczęściej zakończony na spółgłoskę. W języku mówionym paradygmat koniugacyjny czasowników tej grupy składa się z trzech form różnych pod względem fonicznym, np.:

[parl] – [parlō] – [parle]

[kur] – [kurō] – [kure]

[uvr] – [uvrō] – [uvre].

Pierwsze z nich są formami typu A, wspólnymi dla czterech różnych sytuacji językowych, pozostałe natomiast są formami typu B, w których osoba i liczba są jednoznacznie określone przez sufiks.

Wśród czasowników mających w czasie teraźniejszym jeden temat wyróżnić można podgrupę, w której następuje zmiana samogłoski tematu przy przejściu od form typu A do form typu B. Jest ona związana z przesunięciem akcentu dynamicznego (tonicznego) z tematu (dla form typu A) na sufiks (dla form typu B). Samogłoska tematu zachowuje swe pełne brzmienie jedynie w pozycji akcentowanej — [ε], w nieakcentowanej natomiast ulega redukcji do [ə] bądź też całkowicie zanika, np.:

[lev] – [lavō] lub [lvō]

[ʒet] – [ʒatō] lub [ʃtō].

W innych wypadkach zmiana dotyczy wyłącznie stopnia otwarcia samogłoski tematu i następuje w sposób automatyczny, zgodnie z ogólną zasadą. Wiąże się ona z charakterem sylaby zawierającej tę samogłoskę: w pozycji akcentowanej sylaba jest zamknięta, odpowiada jej zatem samogłoska otwarta [ε], w pozycji nieakcentowanej natomiast sylaba jest otwarta, samogłoska zatem przybiera charakter zamknięty [e] np.:

[esper] – [esperō].

2. Czasowniki o dwóch tematach w czasie teraźniejszym trybu orzekającego.

Drugą grupę w omawianej klasyfikacji stanowią czasowniki o dwóch tematach różnej długości będących dwoma wariantami tego samego rdzenia. W liczbie

pojedynczej występuje temat krótki, w liczbie mnogiej — temat długi zakończony zawsze na spółgłoskę. Zróżnicowanie tematyczne liczby pojedynczej i mnogiej znosi nieokreśloność liczby w 3 osobie, charakterystyczną dla czasowników o jednym temacie. Paradymat czasowników o dwóch tematach składa się już nie z trzech, lecz z czterech form dźwiękowych:

[fini] – [finisō] – [finise] – [finis]
[dɔr] – [dɔrmō] – [dɔrme] – [dɔrm].

W tej grupie czasowników również występuje zjawisko zmiany samogłoski tematu zależnie od tego, czy znajduje się ona w pozycji akcentowanej czy też nieakcentowanej. Spotkać tu można m.in. następujące opozycje:

[wa] / [y] : *boire*
[wa] / [a] : *devoir*
[jē] / [a] : *tenir*
[oe] / [u] : *pouvoir*.

W omawianej podgrupie czasowników występują zatem równocześnie dwie opozycje: spółgłoskowa (temat krótki w liczbie pojedynczej i długi w liczbie mnogiej) i samogłoskowa (samogłoska A w pozycji akcentowanej, tzn. w formach nie posiadających sufiksu, samogłoska B w pozycji nieakcentowanej, tzn. w formach zaopatrzonych w sufiks). W wyniku ich interferencji otrzymujemy ostatecznie trzy typy form czasownikowych:

- A₁: tem. krótki z samogł. A (1. poj.)
- A₂: tem. długi z samogł. A (3 os. 1. mn.)
- B : tem. długi z samogł. B+sufiks (1 i 2 os. 1. mn.)

Od powyższego schematu odbiegają jedynie czasowniki *résoudre*, *valoir*, *savoir*, w których samogłoska B utrzymuje się także w 3 os. 1. mn., oraz *prendre*, w którym w 3 os. 1. mn. pojawia się trzecia samogłoska.

Czasowniki o dwóch tematach w czasie teraźniejszym podzielić można na dwie podgrupy ze względu na zakończenie obu tematów: a) czasowniki o temacie krótkim zakończonym na [i], temacie długim na [is], b) czasowniki o temacie krótkim zakończonym na samogłoskę lub na [r], a temacie długim zakończonym na spółgłoskę, np.:

[m] : [dɔrm]
[v] : [serv]
[d] : [rād]
[t] : [part].

Porównanie powyższej klasyfikacji, opartej na formach tematu czasu teraźniejszego, z klasyfikacją tradycyjną, opartą na formie bezokolicznika, pozwala dostrzec między nimi daleko idącą zbieżność. I tak grupa czasowników o jednym temacie pokrywa się w większości wypadków z I grupą klasyfikacji tradycyjnej, zaś grupa czasowników o dwóch tematach i temacie długim zakończonym na spółgłoskę — z III grupą klasyfikacji tradycyjnej. Zgodność ta nie jest jednak całkowita, np.

czasowniki *courir*, *conclure* i inne, zaliczane tradycyjnie do grupy III, w powyższej klasyfikacji należą do grupy czasowników o jednym temacie. Jedynie czasowniki o dwóch tematach zakończonych odpowiednio na [i], [is] odpowiadają bez wyjątku II grupie klasyfikacji tradycyjnej.

Przedstawiona klasyfikacja obejmuje wszystkie czasowniki francuskie z wyjątkiem czasowników o dwóch rdzeniach: *être* (dwa rdzenie zaczynające się odpowiednio na [ε] i [s], nie licząc trzeciego, na [f], który pojawia się w *passé simple*), *aller* (dwa rdzenie zaczynające się na [a] i [v]) oraz *avoir* i *faire*, które nie mają wprawdzie dwóch różnych rdzeni, wykazują jednak szczególne wariacje form, m.in. podobnie jak dwa pierwsze czasowniki są w 3 osobie liczby mnogiej zakończone na [ō]. Ponadto nie uwzględnia ona również sufiksów osobowych odbiegających od normy, na przykład [t] w 2 osobie liczby mnogiej dla czasowników *être*, *faire* i *dire* (ten ostatni zresztą mieści się poza tym w przedstawionym schemacie).

II. CZAS PRZESZŁY NIEDOKONANY TRYBU ORZEKAJĄCEGO (L'IMPARFAIT DE L'INDICATIF)

Znak charakterystyczny tego czasu stanowią samogłoski [ε] i [j] dodane do tematu czasu teraźniejszego kolejno dla obu typów form, A i B. Są one znakami czasu dodanymi do znaków osoby istniejących w czasie teraźniejszym. Paradygmat koniugacyjny można zatem przedstawić następująco:

A : zaimek osobowy + temat + [ε]

B : zaimek osobowy + temat + [j] + sufiks

W wypadku czasowników o dwóch tematach cały paradygmat zbudowany jest na temacie długim, co pociąga za sobą neutralizację opozycji liczba pojedyncza/liczba mnoga, występującej dla tych czasowników w 3 osobie czasu teraźniejszego. W wypadku natomiast czasowników, które charakteryzuje w czasie teraźniejszym zmiana samogłoski tematu, w całym paradygmacie czasu przeszłego niedokonanego występuje samogłoska B. Za ogólną zasadę przyjąć więc można budowanie tego czasu na temacie 1 osoby liczby mnogiej czasu teraźniejszego, ponieważ w tej właśnie osobie pojawiają się łącznie obie cechy: temat długi i samogłoska B. Jedyny wyjątek odbiegający od tej reguły stanowi czasownik *être*. Dla wszystkich pozostałych czasowników natomiast schemat paradygmatu koniugacyjnego imparfait można przedstawić następująco:

imparfait = tem. długi z samogł. B +

[ε] – 1. poj. i 3 os. l. mn.

[j] – 1 i 2 os. l. mn.

III. CZAS TERAŹNIEJSZY TRYBU ŁĄCZĄCEGO (LE PRÉSENT DU SUBJONCTIF)

Ze względu na występujące znaki czas ten stanowi kombinację czasu teraźniejszego i czasu przeszłego niedokonanego: formy typu A wykazują, podobnie jak w czasie teraźniejszym, brak wszelkich znaków osoby i liczby, zaś formy typu B są zaopatrzone w infiks [j] występujący także w imparfait. W wypadku czasowników o dwóch tematach subjonctif jest budowany na temacie długim, w związku z czym, podobnie jak w imparfait, opozycja: liczba pojedyncza/liczba mnoga jest zneutralizowana w 3 osobie. Jeśli natomiast w paradygmacie czasu teraźniejszego następuje zmiana samogłoski tematu, identyczna zmiana występuje także w paradygmacie subjonctif. Paradygmat koniugacyjny subjonctif składa się więc z dwóch typów form czasownikowych:

A : zaimek osobowy + tem. długi z samogł. A

B : zaimek osobowy + tem. długi z samogł. B + sufiks.

Istnieją dwa rodzaje wyjątków nie mieszczących się w podanym schemacie:

a) trzy czasowniki, które w formach typu B stosują się do podanej reguły, w formach typu A natomiast mają temat specjalny. Są to czasowniki: *aller*, *vouloir*, *valoir*,

b) sześć czasowników, które w obu typach form mają temat specjalny: *avoir*, *être*, *faire*, *pouvoir*, *savoir*, *falloir*.

IV. CZAS PRZYSZŁY TRYBU ORZEKAJĄCEGO (LE FUTUR DE L'INDICATIF)

W czasie przyszłym znika rozróżnienie na formy typu A i typu B. Paradygmat koniugacyjny składa się wyłącznie z form zaopatrzonych w sufiksy, przy czym istnieją trzy różne formy dźwiękowe, z których każda odpowiada dwu różnym osobom. Występuje zatem nieokreśloność osoby, nie ma natomiast nieokreśloności liczby. Sufiksy czasu przyszłego: [re], [ra], [rō] zawierają element specyficzny [r], stanowiący znak czasu, oraz samogłoskę będącą znakiem osoby.

Zastosowanie do czasu przyszłego dotychczasowego kryterium klasyfikacji, tzn. form tematów, daje podział dosyć skomplikowany, zwłaszcza dla grupy czasowników o dwóch tematach i temacie długim zakończonym na spółgłoskę, w ramach której wyróżnić należy wiele odrębnych podgrup. Znaczne uproszczenie przynosi natomiast wprowadzenie jako kryterium formy bezokolicznika. Otrzymujemy wówczas podział czasowników na dwie duże grupy:

1. czasowniki, których bezokolicznik dźwiękowy jest zakończony na [e] (są to zarazem czasowniki o jednym temacie), tworzą czas przyszły od tematu czasu teraźniejszego. W grupie tej występują trzy rodzaje połączenia sufiksu z tematem:

a) jeśli temat jest zakończony na jedną spółgłoskę lub na samogłoskę, sufix łączy się z nim bezpośrednio:

[krira], [emra], [fãtra], [ploerra]

b) jeśli temat jest zakończony na dwie spółgłoski nierozdzielne (tzn. należące do tej samej sylaby), sufix jest poprzedzony obowiązkowo przez [ə], zgodnie z regułą trzech spółgłosek

[ãtrara], [sãblara], [mõtrara]

c) jeśli temat jest zakończony na dwie spółgłoski rozdzielne, istnieją dwie możliwości połączenia: bezpośrednio lub poprzez włączenie [a]

[rest(a)ra], [marf(ə)ra], [parl(a)ra]

2. czasowniki, których bezokolicznik dźwiękowy jest zakończony na [r], tworzą czas przyszły od bezokolicznika, przy czym sufixy nie są dodawane do bezokolicznika, lecz spółgłoska [r] należąca do sufixu identyfikuje się z [r] końcowym bezokolicznika:

[dormira], [servira], [partira]

Do niektórych czasowników zastosować można obie zasady niezależnie od siebie, np. do czasowników o dwóch tematach zakończonych odpowiednio na [i], [is].

Istnieją trzy grupy wyjątków od obu podanych zasad tworzenia czasu przyszłego:

— czasowniki posiadające w czasie przyszłym temat specjalny: *aller, avoir, être, faire, pouvoir, savoir, vouloir, voir, tenir, venir, falloir, valoir*. Dla ostatnich czterech czasowników temat ten zbudowany jest według schematu: temat krótki + [d],

— czasowniki, które tworzą czas przyszły od tematu długiego (z samogłoską B w wypadku zmian samogłoskowych): *apercevoir, devoir, pleuvoir, recevoir*,

— czasownik *courir*, który pomimo iż ma bezokolicznik zakończony na [r], tworzy czas przyszły od tematu krótkiego.

Zastosowanie dwóch różnych zasad tworzenia czasu przyszłego (temat czasu teraźniejszego lub bezokolicznik) pozwala uniknąć typowego błędu wynikającego ze stosowania do wszystkich czasowników tej samej formuły:

czas przyszły = bezokolicznik + sufixy.

Nie uwzględnia ona m.in. możliwości pojawienia się w czasownikach I grupy samogłoski [ə] przed sufixem, co prowadzi do zachowania samogłoski tematu w jej pełnym brzemieniu:

[fãtere] zamiast [fãtare].

V. CZAS TERAŹNIEJSZY TRYBU WARUNKOWEGO (LE PRÉSENT DU CONDITIONNEL)

Z punktu widzenia morfologii formy tego trybu nie sprawiają większych trudności. Są one zbudowane na temacie czasu przyszłego i mają ten sam element wprowadzający w postaci spółgłoski [r]. Znakami trybu warunkowego są natomiast

znaki imparfait: [ɛ] dla form typu A, [jō], [je] dla form typu B; wraca tu zatem podział paradygmatu koniugacyjnego na dwa typy form. Samogłoska [ɛ], będąca w imparfait znakiem czasu, staje się teraz znakiem trybu, zaś sufiksy [jō], [je] — trybu i osoby zarazem.

*

Klasyfikacja tradycyjna czasowników francuskich oparta jest na podstawach historycznych i graficznych zarazem. Zasadnicze kryterium podziału stanowi w niej bowiem forma pisana bezokolicznika, co zakłada odwoływanie się do czterech koniugacji łacińskich. Jednakże, jak zauważa Jean Dubois¹⁰, w przeciwieństwie do łaciny nie ma w języku francuskim grupy czasowników, w której dana forma bezokolicznika wiązałaby się w sposób konieczny z jedną tylko serią sufiksów, stąd przeniesienie wzorca łacińskiego na grunt języka francuskiego pociąga za sobą pojawienie się bardzo wielu nieregularności. Z drugiej strony uwzględnienie wyłącznie aspektu graficznego sprawia, że pominięte zostają te wszystkie wariacje formy dźwiękowej, którym nie towarzyszy odpowiednia modyfikacja formy pisanej (np. *je mêle* [mel] — *je mêlerai* [melre], *je regrette* [rəgrɛt] — *je regretterai* [rəgrɛtre], itd.). Każda natomiast wariacja graficzna, bez względu na to, czy odpowiada zmianie w języku mówionym, jest uwzględniona i określa odrębną podgrupę (np. czasowniki *peler* i *appeler*, *acheter* i *jeter* należą do różnych podgrup I grupy wyłącznie ze względów graficznych). Tak więc klasyfikacja tradycyjna, ze względu na rozdźwięk między językiem pisanym i mówionym (co podkreśla Aurélien Sauvageot w *Français écrit, français parlé*¹¹, zwracając uwagę na konserwatywny charakter ortografii francuskiej, która stanowi już obecnie system niemy i w rezultacie niefunkcjonalny), nie odzwierciedla rzeczywistości fonicznej języka francuskiego. Klasyfikacja zaproponowana przez Madeleine Csecsy jest natomiast próbą nowego spojrzenia, z punktu widzenia języka mówionego, na tak ważny rozdział gramatyki francuskiej, jakim jest czasownik.

LES ESSAIS CONTEMPORAINS DE LA CLASSIFICATION DES VERBES FRANÇAIS

Résumé

Les verbes irréguliers, vu leur grande fréquence d'emploi d'une part, et de graves difficultés que rencontrent les usagers de la langue française dans l'acquisition de leurs paradygmes de l'autre, demandent une attention toute particulière dans l'enseignement du français langue étrangère. Par conséquent, il est important d'établir un tel classement de ces verbes qui, en faisant ressortir les régularités de leur conjugaison, permette de réduire le nombre de paradygmes verbaux.

Le présent article a pour but d'analyser l'un des classements proposés, dont l'avantage consiste dans sa grande utilité didactique. Par rapport au classement traditionnel, il présente deux différences.

¹⁰ Art. cyt.

¹¹ Paris 1962, Larousse.

essentiels. Premièrement, ce n'est plus la forme de l'infinitif, mais les thèmes verbaux du présent de l'indicatif, qui constituent ici le critère principal. Deuxièmement, la priorité est accordée à la langue parlée, l'analyse de l'aspect graphique ne venant qu'en second lieu. Ceci permet de rendre compte de la réalité phonique de la langue, négligée dans l'analyse traditionnelle, et de réduire considérablement le nombre de paradigmes verbaux, en éliminant de nombreuses irrégularités dues au seul aspect graphique. Le classement proposé constitue donc un apport précieux à l'analyse du système verbal en français.